

Redogörelse för investeringsbesluts huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Finansmarknadsaktör Cliens Kapitalförvaltning AB. LEI 5493001XOIKH56D1VB49

Sammanfattning

Cliens Kapitalförvaltning AB ("Cliens") (LEI: 5493001XOIKH56D1VB49) beaktar de huvudsakliga negativa konsekvenserna av sina investeringsbeslut för hållbarhetsfaktorer.

Denna redogörelse för investeringsbesluts huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer omfattar samtliga fonder och diskretionära mandat som Cliens förvaltar. Redogörelsen för de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer omfattar referensperioden från 1 januari till 31 december 2023.

Cliens rapporterar i denna redogörelse för samtliga obligatoriska och två valfria indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. De två valfria indikatorerna, indikator 19. Portföljbolag utan klimatmål och indikator 20. Ingen uppförandekod för leverantörer valdes för att reflektera vårt generella hållbarhetsfokus på klimatet samt något som är relevant för majoriteten av vårt förvaltade kapital som är investerat i Småbolag. Avseende indikator 19. Portföljbolag utan klimatmål har vi satt upp som mål att minst 50 % av vårt kapital ska vara investerat i bolag med definierade klimatmål under initiativet Science Based Targets. Under 2023 hade vi mer än 20 dialoger med bolag på temat av klimatmål, vilket var en signifikant ökning jämfört med föregående år. Indikator 20. Ingen uppförandekod för leverantörer valdes för att de mindre bolagen vi investerar i är ofta i en expansionsfas internationellt där samma institutionella och legala ramverk som finns i bolagens hemmarknad, Sverige, ofta inte finns på plats i andra marknader. Att etablera en uppförandekod och på förhand ta höjd för riskerna i andra marknader är således ett sätt att expandera internationellt men göra det på ett ansvarsfullt sätt.

Cliens Kapitalförvaltnings huvudsakliga intention avseende indikatorerna för huvudsakliga negativa konsekvenser bygger på två mål. Å ena sidan söker vi att undvika bolag som systematiskt medför betydande negativa konsekvenser utan en uttalad strategi att adressera dessa. Å andra sidan försöker vi hitta bolag som antingen genom sin operativa modell, eller sina produkter och tjänster, förbättrar sig på någon av indikatorerna för huvudsakliga negativa konsekvenser, till exempel ett bolag som släpper ut stora mängder koldioxid som lyckas reducera detta konsekvent och betydelsefullt. Vi har en internetutvecklad modell som gör skillnad på bolag i olika sektorer och storleken på bolag för att på bästa möjliga sätt kunna identifiera vilka indikatorer som är mest relevanta för ett visst bolag utifrån ett dubbelt materialitetsperspektiv. Utfallet på diverse indikatorer måste landa inom vissa tröskelvärden för att vi ska kunna investera i ett specifikt bolag i våra fonder. När utfallen i indikatorerna faller utanför våra definierade tröskelvärden gör vi en analys av bolagets strategi för att adressera identifierade tillkortakommanden. Om bolaget saknar en förbättringsplan eller i dialogen med oss inte indikerar på att man är villig att göra förbättringar hamnar bolaget utanför vårt investeringsunivers. Vi är övertygade att vår generella strategi ger oss goda förutsättningar att över tid förbättra vårt totala hållbarhetsavtryck definierat av samtliga huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

I årets redogörelse är det ett antal indikatorer som saknar tillräckliga data för att vi ska kunna dra slutsatser om utfallet är önskvärt. Vi ser dock att i takt med att diverse regleringar träder i kraft i EU, såsom Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), kommer även datatillgängligheten öka markant vilket gör resultaten mer meningsfulla. I de fall vi saknar rapporterade data har vi utgått från estimerade data från vår dataleverantör.

Beskrivning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Nedanstående tabell visar de viktigaste indikatorerna för negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer som Cliens har beaktat. Alla fonder och diskretionära mandat som förvaltas av Cliens är föremål för beaktande av nedanstående faktorer. För varje indikator har inkluderats en beskrivning av de åtgärder som vi vidtagit eller planerar att vidta med målsättningen att undvika eller reducera de identifierade negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer.

Indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt

Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser 2023	Konsekvenser 2022	Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
---	------	-------------------	-------------------	------------	--

KLIMATRELATERADE INDIKATORER OCH ANDRA MILJÖRELATERADE INDIKATORER

Utsläpp av växthusgaser	1. Utsläpp av växthusgaser	Scope 1- växthusgasutsläpp	20 327 kiloton koldioxid- ekvivalenter	15 329 kiloton koldioxid- ekvivalenter	Under 2022 etablerade vi basen för kommande mätningar med avseende på utsläpp av växthusgaser. Täckningsgraden för indikatorn var år 2022 86 %. Under året ökade täckningsgraden till 89 %. Vi kan även tillägga att utsläppen ökade i med ungefär 35–42 % i våra fonder under året. Eftersom dessa mått är ”absoluta” och inte tar hänsyn till ökningen i det förvaltade kapitalet som under året ökade cirka 50 % är det svårt att använda dessa indikatorer för att utvärdera hur utsläppen utvecklats över året.	I Cliens övergripande målsättning med avseende på hållbarhet ligger störst fokus på klimatet. Vi har således satt upp mål om att kontinuerligt minska våra utsläpp genom att framför allt investera i bolag som reducerar sina utsläpp. Med andra ord vill vi uppnå en utsläppsminskning genom att investera i bolag med definierade planer för hur de ska minska sina utsläpp samt påverka bolag som i dagsläget inte har reduktionsplaner att etablera dessa. Vår målsättning är alltså inte att genom finansiella metoder uppnå en utsläppsminskning. Med finansiella metoder menas att köpa bolag som släpper ut lite växthusgaser och sälja de som släpper ut mycket växthusgaser. År 2022 la vi stort fokus på att kartlägga de största utsläpparna i våra investeringsbara univers. Vi identifierade de bolag vi ville föra en påverkansdialog med för att ta fram reduktionsplaner i linje med Science Based Targets (SBT). 2023 förde vi dialog med 26 unika bolag på temat SBTs vilket är en stor ökning från 3 bolag år 2022. Vi rapporterar på andelen bolag utan vare sig åtaganden eller formella mål under SBT Initiative under den valfria indikatorn 19. Portföljbolag utan klimatmål. Vår målbild för 2024 och framåt är att minska de totala utsläppen i vår totala portfölj genom framför allt investeringar i bolag som minskar utsläppen över tid. Vi kommer under 2024 fokusera på att föra påverkansdialog med bolag utan klimatmål under ramverket Science Based Targets. Vi kommer även lägga en större fokus på att kartlägga vilka av bolagen med högst utsläpp som ställer om sin operativa modell snabbast mot en mer klimateffektiv sådan. Detta ger oss möjligheten att effektivare allokera kapital mot de som reducerar sina utsläpp i en snabbare takt. Fokus kommer ligga på att 2. Koldioxidavtryck uppvisar en nedåtgående trend över tid, med start 2024. Vi tror att vi har förutsättningarna för att uppnå detta.
		Scope 2- växthusgasutsläpp	12 262 kiloton koldioxid- ekvivalenter	10 220 kiloton koldioxid- ekvivalenter		
		Scope 3- växthusgasutsläpp	699 522 kiloton koldioxid- ekvivalenter	487 325 kiloton koldioxid- ekvivalenter		
		Sammanlagda utsläpp av växthusgaser	725 963 kiloton koldioxid- ekvivalenter	512 476 kiloton koldioxid- ekvivalenter		
	2. Koldioxidavtryck	Koldioxidavtryck	266 ton koldioxid- ekvivalenter	238 ton koldioxid- ekvivalenter	Indikator 2. Koldioxidavtryck ökade under året med cirka 12 % och är en informativ indikator då den relaterar till faktiska utsläpp som fonden indirekt äger. Detta är också en indikator vi under året	
	3. Investeringsobjektets växthusgasintensitet	Investeringsobjektets växthusgasintensitet	632 ton koldioxid- ekvivalenter per miljon	771 ton koldioxid- ekvivalenter per miljon		

			investerade euro	investerade euro	<p>valt att fokusera på för att stämma av hur väl vi lyckas att allokera kapital till bolag som över tid minskar sina utsläpp. Den huvudsakliga anledningen till att indikatorn trendar upp under 2023 är för att vi med allokert i bolag med större utsläpp, dock bolag med Science Based Targets. Dessa bolag förväntas över tid att reducera sina utsläpp i linje med Parisavtalets sektorrelaterade utsläppskurvor. Indikator 3.</p> <p>Investeringsobjektens växthusgasintensitet minskade med 18 % under året. Vi lägger dock mindre vikt vid den indikatorn då den är väldigt influerad av marknadsfaktorer som står utanför vår påverkan.</p> <p>Täckningsgraden för indikator 2 och 3 var 86 % år 2022 och 89 % för 2023.</p>	
--	--	--	------------------	------------------	--	--

4. Exponering mot företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	Andel av investeringar i företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	0 %	0 %	Avseende indikator 4 har Cliens Kapitalförvaltning en exkluderingspolicy som stipulerar att bolag med mer än 1 % av omsättning från produktion och distribution av fossila bränslen exkluderas i våra fonder. Täckningsgraden för indikator 4 var år 2022 87 % vilket ökade till 90 % år 2023.	Avseende indikator 4. Exponering mot företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen är även vår fortsatta policy att inte investera i bolag involverade inom den fossila sektorn.	
5. Andel av icke-förnybar energiförbrukning och energiproduktion	Investeringsobjektets andel av icke-förnybar energiförbrukning och icke-förnybar energiproduktion från icke-förnybara energikällor jämfört med förnybara energikällor, uttryckt i procent av totala energikällor	70 %	74 %	Avseende indikator 5. Investeringsobjektets andel av icke-förnybar energiförbrukning och icke-förnybar energiproduktion från icke-förnybara energikällor jämfört med förnybara energikällor, uttryckt i procent av totala energikällor så har vi under året endast haft tillgång till energiförbrukningsdata. Förhoppningen inför	Indikatorerna 5 och 6 lägger vi mindre fokus på primärt baserat på tre huvudaspekter. A) detta är indikatorer vi traditionellt inte har följt, B) data från bolag är fortfarande väldigt bristfälligt men vi förväntar oss att tillgängligheten förbättras signifikant över tid och C) vi är för närvarande av övertygelsen att förbättringar i indikator 1 och 19 över tid korrelerar kraftigt med förbättringar i indikatorer 5 och 6. Vi har således inte lagt för mycket fokus på denna indikator i vårt arbete utan inriktningen i bolagsdialogen ligger mer på indikatorerna 1, dvs. CO2-utsläpp och 19, dvs. klimatmål under Science Based Targets.	

					2023 var att data på konsumtion också skulle vara tillgänglig. I takt med att CSRD implementeras kommer även mer och kvalitativare data komma på plats. Täckningsgraden för indikatorn under året var 58 % och föregående år var det 62 %.
6. Energiförbrukningsintensitet per sektor med stor klimatpåverkan	Energiförbrukning i GWh per miljon euro i intäkter från investeringsobjekt, per sektor med stor klimatpåverkan	<p>Jordbruk, skogsbruk och fiske (GWh/EURm): 0,4</p> <p>Utvinning av mineral (GWh/EURm): 0,8</p> <p>Tillverkning (GWh/EURm): 0,2</p> <p>Försörjning av el, gas, värme och kyla (GWh/EURm): 8,5</p> <p>Vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och sanering (GWh/EURm): 0,2</p> <p>Byggverksamhet</p>	<p>Jordbruk, skogsbruk och fiske (GWh/EURm): 0,5</p> <p>Utvinning av mineral (GWh/EURm): 1,1</p> <p>Tillverkning (GWh/EURm): 3,0</p> <p>Försörjning av el, gas, värme och kyla (GWh/EURm): 6,0</p> <p>Vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och sanering (GWh/EURm): 0,0</p> <p>Byggverksamhet</p>	<p>Jordbruk, skogsbruk och fiske (GWh/EURm): 0,5</p> <p>Utvinning av mineral (GWh/EURm): 1,1</p> <p>Tillverkning (GWh/EURm): 3,0</p> <p>Försörjning av el, gas, värme och kyla (GWh/EURm): 6,0</p> <p>Vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och sanering (GWh/EURm): 0,0</p> <p>Byggverksamhet</p>	<p>Avseende indikator 6. Energiförbrukning i GWh per miljon euro i intäkter från investeringsobjekt, per sektor med stor klimatpåverkan utgjorde 2022 första året vi rapporterade på indikatorn, internt såväl som externt, och utgår ett basår. Under 2023 upptäckte vi stora förändringar hos individuella bolag i datapunkterna vilket gör att vi inte kan behandla indikatorerna med större tillförlitlighet utan vi inväntar bättre kvalitet på dataunderlaget innan vi uttalar oss om utfallen. Täckningsgraden för respektive indikator under året var 49 %.</p>

			(GWh/EURm): 0,1 Handel, reparation av motorfordon och motorcyklar (GWh/EURm): 0,1 Transport och magasinering (GWh/EURm): 0,3 Fastighetsverks amhet (GWh/EURm): 1,5	GWh/EURm): 0,1 Handel, reparation av motorfordon och motorcyklar (GWh/EURm): 0,2 Transport och magasinering (GWh/EURm): 0,7 Fastighetsverks amhet (GWh/EURm): 12,5		
Biologisk mångfald	7. Verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald	Andel av investeringar i investeringsobjekt med platser/projekt belägna i eller i närheten av områden med känslig biologisk mångfald där investeringsobjektens verksamhet påverkar dessa områden negativt	0 %	0 %	Data som visas indikerar om vi fått signaler från våra dataleverantörer om potentiella kontroverser kring bolagens verksamhet och biologisk mångfald. I dagsläget saknar vi ett övergripande dataset som förklarar huruvida bolagen de facto opererar i områden med känslig biologisk mångfald. Vi förväntar oss att denna indikator kommer förbättras signifikant över tid i samband med att bolagen rapporterar enhetligt. Förbättringen bör ske i både i termer av kvaliteten på data och	I avsaknad av ytterligare data kring biologisk mångfald är Cliens primära mål att se till att våra portföljbolag inte har negativ påverkan på områden med känslig biologisk mångfald. Vårt varningssystem är designat för att signalera om det finns potentiella missförhållanden i portföljbolagens praxis när det gäller skydd av områden med biologisk mångfald. Under året har vi inte fått några signaler om att våra portföljbolag har varit involverade i kontroverser relaterat till biologisk mångfald. Vi kommer att under 2024 publicera ett Position Paper om Cliens Kapitalförvaltnings strategi avseende biologisk mångfald. Detta kommer inkludera vad vi förväntar oss av bolagen vi investerar i och kommer vara baserad på den senaste tillgängliga data och praxis i branschen. Vi är övertygade om att biologisk mångfald över tid kommer att spela en allt större roll för bolagens operativa modell och således utgöra både en risk och möjlighet.

					omfattningen av data. Täckningsgraden för indikatorn var under året 90 %.	Vår ambition över tid är att kunna uttrycka i ett antal indikatorer hur väl de bolag vi investerar i lyckas både undvika negativ påverkan på biologisk mångfald, och ha en positiv inverkan.
Vatten	8. Utsläpp till vatten	Ton utsläpp till vatten som genereras av investeringsobjekt per miljon investerade euro, uttryckt som ett vägt genomsnitt	0,0 ton	0,5 ton	Datatillgängligheten är väldigt bristfällig i denna indikator vilket gör att vi inte kan dra för stora slutsatser med avseende på årets resultat. Endast 1 % av bolagen vi investerar i hade redovisat denna indikator under perioden, att jämföras med 8 % föregående år. Vi förväntar oss att denna indikator kommer förbättras signifikant över tid i samband med att bolagen rapporterar enhetligt. Förbättringen bör ske i både i termer av kvaliteten på data och omfattningen av data.	Bolag som identifieras med stora utsläpp till vatten eller med stor negativ påverkan på flera indikatorer kan komma att analyseras djupare för åtgärd. I dagsläget har vi inte formulerat kvantitativa eller kvalitativa mål för kommande referensperiod då vi saknar data.
Avfall	9. Farligt avfall och radioaktivt avfall	Ton farligt avfall och radioaktivt avfall som genereras av investeringsobjekt per miljon investerade euro, uttryckt som ett vägt genomsnitt	2,7 ton	1,3 ton	Datatillgängligheten är väldigt bristfällig i denna indikator vilket gör att vi inte kan dra för stora slutsatser med avseende på årets resultat. Endast 28 % av bolagen vi investerar i hade redovisat denna indikator – samma andel som förra året. Vi förväntar oss att denna indikator kommer förbättras signifikant över tid i samband med att bolagen rapporterar	Bolag som identifieras med stora utsläpp av farligt avfall eller med stor negativ påverkan på flera indikatorer kan komma att analyseras djupare för åtgärd. I dagsläget har vi inte formulerat kvantitativa eller kvalitativa mål för kommande referensperiod då vi saknar data.

					enhetligt. Förbättringen bör ske i både i termer av kvaliteten på data och omfattningen av data.	
--	--	--	--	--	--	--

INDIKATORER FÖR SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONALFRÅGOR, RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER SAMT FRÅGOR RÖRANDE BEKÄMPNING AV KORRUPTION OCH MUTOR

Sociala förhållanden och personalfrågor	10. Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	Andel av investeringar i investeringsobjekt som har varit inblandade i brott mot FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag	0 %	0 %	Under året observerades inga bolag i vår investeringsportfölj med kontroverser som bryter mot internationella normer och konventioner. Täckningsgraden för indikatorn var under året 100 %.	Vi har nolltolerans mot bolag som bryter mot internationella normer och konventioner. Om ett företag identifieras med att allvarligt och systematiskt ha brutit mot dessa principer, till exempel genom korruption, exkluderar vi bolaget från vårt investeringsuniversum. Om händelsen inte anses vara systematisk, utan snarare en engångsföreteelse, kommer vi att engagera oss i bolaget för att säkerställa att bolaget vidtar rättelser.
	11. Inga processer och efterlevnadsmekanismer för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	Andel av investeringar i investeringsobjekt utan strategier för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag eller mekanismer för klagomålshantering av brott mot FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för	28 %	28 %	Den största anledningen till att andelen är så pass hög är vårt investeringsuniversum. Majoriteten av Cliens totala förvaltade kapital är investerat i så kallade småbolag och microcap-bolag. Dessa bolag saknar de formella policyramverken som större bolag allt som oftast har på plats. Täckningsgraden för indikatorn var under året 89 %.	Vi anser inte att eventuella brister i processer och efterlevnads-mekanismer för att övervaka FN:s Global Compact-principer och/eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag är ett tillräckligt skäl för exkludering av bolaget. Vi kommer dock att engagera oss i portföljbolag som bedöms ha större risk för att inte upprätta relevanta processer och policyer för att successivt jobba vidare med övriga bolag. Över tid ser vi är vårt mål att samtliga bolag ska ha formella ramverk på plats. Vi ser dock att bolagen vi investerar i generella är väldigt välstyrda och har relevanta processer på plats för övervakning av riskerna i sin affärsverksamhet.

		multinationella företag				
12. Ojusterad löneklyfta mellan könen	Genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos investeringsobjekt		11 %	11 %	Datatillgängligheten är väldigt bristfällig i denna indikator vilket gör att vi inte kan dra för stora slutsatser med avseende på årets resultat. Endast 14 % av bolagen vi investerar i hade redovisat denna indikator. Vi förväntar oss att denna indikator kommer förbättras signifikant över tid i samband med att bolagen rapporterar enhetligt. Förbättringen bör ske i både i termer av kvaliteten på data och omfattningen av data.	Vi stöder lika lön för lika arbete, oavsett bransch eller geografi. Vi anser att mycket mer data måste bli tillgänglig när det gäller detta mått och kommer att uppmantra våra portföljbolag att publicera denna data från vilka det är möjligt att sätt upp målsättningar i dialog med bolagen.
13. Jämnare könsfördelning i styrelserna	Genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter		38 %	37 %	Indikatorn visar på en relativt välbalanserad representation i styrelseledamöter då portföljbolagen hade i snitt 38 % kvinnlig representation i styrelser under året. Detta representerar en marginell ökning från föregående år (37 %), men fortfarande under vårt mål (40 %). Täckningsgraden för indikatorn var under året 90 %.	Mångfald och en jämn köns-fördelning i portföljbolagens styrelser är en del av den fundamentala analys Cliens gör för att bedöma ledningens och styrelsernas kvalitet. Jämlikhet mellan könen ingår i detta och är ett av våra fokusområden vid deltagande i valberedningar. Under 2023 satte vi ett mål om att 40 % av styrelser ska representeras av kvinnor vilket är en ökning av vårt mål 2022, som var 30 % (mätt på årsbasis).
14. Exponering mot kontroversiella vapen	Andel av investeringar i		0 %	0 %	Under året hade vi inga portföljbolag med	Enligt Cliens policy ska inte investeringar ske i portföljbolag som får 1 % eller mer av sin omsättning

	(antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen)	investeringsobjekt som är involverade i tillverkning eller försäljning av kontroversiella vapen			exponering mot vapenindustrin. Täckningsgraden för indikatorn var under året 87 %.	från vapentillverkning, oavsett om vapnen betraktas som konventionella eller kontroversiella. Vi exkluderar alla företag som har 1 % eller mer av omsättningen från vapentillverkning och kommer fortsätta göra så under kommande referensperiod.
--	---	---	--	--	--	---

Indikatorer som gäller för investeringar i statliga och överstatliga enheter

Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser 2023	Konsekvenser 2022	Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod	
Miljö	15. Växthusgasintensitet	Investeringsobjektens växthusgasintensitet	114 ton koldioxid-ekvivalenter per miljon investerade euro	141 ton koldioxid-ekvivalenter per miljon investerade euro	Givet att vi endast investerar i svenska statspapper kommer således även denna indikator uppvisa relativt låga värden i jämförelse med en investeringsstrategi som investerar globalt i mer resursintensiva länder. Under året minskade växthusgasintensiteten med 19 %, en stor del av minskningen förklaras av att Sverige minskade utsläppen under perioden.	Eftersom våra investeringar i statspapper är begränsade till svenska och tyska statsobligationer har vi ett begränsat investeringsuniversum att välja mellan. Vi kommer dock att övervaka dessa staters obligationsemissioner och vara aktiva på marknaden för gröna obligationer framöver.
Sociala aspekter	16. Investeringsobjektens hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar	Antal länder där investeringsobjekten har sin hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar (i absoluta tal och relativa tal, dividerat med samtliga länder där investeringsobjekten har sin hemvist),	0	0	Under året investerade vi inte i några länder med bristande samhällsansvar och/eller sociala kontroverser.	Med tanke på att våra investeringar i statspapper är begränsade till svenska och tyska statsobligationer anser vi att risken för bristande samhällsansvar och betydande sociala kränkningar är relativt begränsad. Skulle vi investera i länder med annan politisk och social risk så kommer vi utvärdera våra egna processer för att adekvat fånga sociala och samhällsrelevanta aspekter.

		enligt internationella fördrag och konventioner, Förenta nationernas principer och, i förekommande fall, nationell lagstiftning.				
--	--	--	--	--	--	--

Indikatorer som gäller för investeringar i fastigheter

Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser 2023	Konsekvenser 2022	Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod	
Fossila bränslen	17. Exponering mot fossila bränslen genom fastigheter	Andel av investeringar i fastigheter som är involverade i utvinning, lagring, transport eller tillverkning av fossila bränslen	0	0		Inga investeringar gjordes i fastigheter under rapporteringsperioden.
Energieffektivitet	18. Exponering mot energieffektiva fastigheter	Andel av investeringar i energieffektiva fastigheter	0	0		Inga investeringar gjordes i fastigheter under rapporteringsperioden.

Valfria indikatorer

Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser 2023	Konsekvenser 2022	Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod	
Fossila bränslen	19. Portföljbolag utan klimatmål	Investeringar i företag utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp.	56 %	67 %	Under året saknade 56 % av bolagen antingen åtaganden eller formella, bekräftade mål, under Science Based Targets Initiative jämfört med 67 % år 2022. Detta är en förbättring på 11 procentenheter. Täckningsgraden för	Under året har vi fört 26 dialoger med bolag som i syfte att förmedla våra förväntningar kring att respektive bolag sätter upp utsläppsreduktionsmål i linje med SBTi-ramverket. Vi kommer under kommande perioder fortsätta jobba med att förmå bolag att göra ett klimatåtagande under SBTi-ramverket. Vårt fokus kommer ligga framför allt på bolagen som släpper ut mest i våra portföljer. Vårt uttalade mål är att minst 50 % av totala investeringsportföljen ska vara investerad i bolag med

					indikatorn under året var 100 %.	klimatmål senast år 2027. Under 2024 kommer vi även se över huruvida vi ska lyfta detta mål.
Sociala aspekter	20. Ingen uppförandekod för leverantörer	Andel av investeringar i investeringsobjekt som inte har någon uppförandekod för leverantörer (mot osäkra arbetsförhållanden, otryggt arbete, barnarbete och tvångsarbete).	52 %	59 %	7 procentenheter förbättrades denna indikator under 2023 jämfört med 2022. Vi anser att den största anledningen till att andelen är så pass hög är vårt investeringsunivers En betydande andel av Cliens totala förvaltade kapital investeras i så kallade small cap och micro cap-bolag. Dessa bolag saknar de formella policyramverken som större bolag allt som oftast har på plats. Täckningsgraden för indikatorn var under året 90 %.	Även om många av de företag vi investerar i är Sverigebaserade på en marknad med relativt starkt skydd för arbetsvillkor i allmänhet, är vi medvetna om att företagen har leveranskedjor över hela världen. Vi har ett övergripande mål att kontinuerligt minska antalet företag som saknar uppförandekod för leverantörer, samt utöva lämplig tillsyn av denna policy. Vårt mål under 2023 var att upprätta en mer formell kanal genom vilken vi för en påverkansdialog med bolag för att sätta upp relevanta processer och krav på underleverantörer. Detta har vi lyckats med och under 2024 kommer vi fortsätta på inslagen väg, att diskutera dessa frågor i samband med att vi diskuterar SBT-status.

Övriga indikatorer på negativa konsekvenser för hållbar utveckling

I tillägg till de obligatoriska indikatorerna har vi beaktat två ytterligare indikatorer; investeringar i företag utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp och ingen uppförandekod för leverantörer.

Beskrivning av strategier för att identifiera och prioritera de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

De policys och strategier som beskrivs nedan är godkända av Cliens Kapitalförvaltning AB:s styrelse i november 2023. Årligen och vid behov revideras policyramverket, som inkluderar policy för ansvarsfulla investeringar och principer för aktieägarengagemang, I instruktion för uppföljning av policy för ansvarsfulla investeringar sammanställs de riktlinjer som säkerställer att samtliga processer, åtaganden och initiativ som är hållbarhetsrelaterade efterföljs, samt riktlinjer för hanteringen om avvikelser mot dessa. Ansvarig för uppdateringen av dessa styrdokument är hållbarhetsteamet. Styrdokumenten fastställs av VD som ansvarar för rapportering till styrelsen. Hållbarhetsansvarig deltar på styrelsemöte minst en gång per år.

Vår policy för att fastställa vilka indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer som ska prioriteras sker på två nivåer: den strategiska nivån och den företagspecifika nivån.

På den strategiska nivån dvs. för samtliga av Cliens förvaltade fonder och diskretionära mandat, har Cliens tagit ett beslut om att exkludera företag som är verksamma inom vissa utvalda branscher (sektorbaserad screening). Dessa sektorer omfattar bland annat utvinning och produktion av fossila bränslen, tobak, vapen, pornografi och spel (gambling). Cliens har valt att exkludera dessa branscher eftersom de orsakar skada mot FN:s olika mål för hållbar utveckling. Dessutom har Cliens tagit ett strategiskt beslut att fokusera insatserna på att säkerställa att indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling nr 19 utgör högst 50 % av Cliens förvaltade kapital den 31 december 2027. Detta beslut baseras på den underliggande sammansättningen av det investeringsunivers som den stora majoriteten av Cliens totala förvaltade tillgångar jämförs mot.

På portföljsbolagsnivå, inom ramen för Cliens fonder, tas hänsyn till alla indikatorer på negativa konsekvenser för hållbar utveckling som ett första steg. Hela placeringsuniverset bedöms kvantitativt varvid portföljbolag med extrema värden för en viss indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling markeras. Vidare delas indikatorerna in i två kategorier: antingen binära eller relativa. De relativa indikatorerna följer en process som i huvudsak är utformad för att fånga upp företag med extrema värden på respektive indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling. Vi har även valt in två valfria indikatorer: 19. Investeringar i företag utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp och 20. Ingen uppförandekod för leverantörer. Indikator 19 har vi valt för att klimatfrågan är den mest akuta hållbarhetsfrågan och genom att fokusera på att styra kapitalet mot bolag utan klimatmål kan vi genom vårt ägande i bolagen ingå en påverkansdialog där vi försöker styra bolagen mot att upprätta dessa mål för sin verksamhet. Indikator 20 har vi valt efter vår analys av vårt investeringsunivers där det framgår i generella termer att bolagen vi investerar i har ganska låg ESG-risk i sin egen operativa verksamhet. Däremot har dessa bolag ofta globala leverantörskedjor där risken för diverse ESG-risker ökar markant. På den premissen vill vi att våra portföljbolag etablerar tydliga policys och processer för övervakning att dessa efterlevs.

För att fastställa om en indikator passar in i definitionen av ett extremvärde, jämförs företag inom samma bransch vanligtvis med varandra. Binära indikatorer, å andra sidan, bedöms inte mot andra företag utan flaggas om ett företag till exempel bryter mot internationella normer och standarder. Att identifiera företag genom denna process bidrar till att skapa en övergripande signal om att ett visst företag förmodligen skulle kunna orsaka betydande skada mot någon indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling. Detta kan också tyda på en allmän brist på engagemang hos företagsledningen när det gäller att hantera och mildra en fråga som rör en eller flera indikatorer på negativa konsekvenser för hållbar utveckling. Eftersom ramen för dessa negativa konsekvenser är relativt ny och så kallad ESG-data i allmänhet är en utmaning både när det gäller tillgänglighet och kvalitet, särskilt för aktier i mindre börsbolag, förväntar vi oss att få både mer och bättre data i framtiden. I dag förlitar vi oss på data från både portföljbolaget och från tredjepartsleverantörer för att göra våra analyser. Vi kan inte heller utesluta att viktiga datapunkter saknas eller garantera högsta kvalitet på de indikatorer vi använder. Om en fond försöker göra en investering i ett flaggat portföljbolag så skulle detta bli föremål för en kvalitativ bedömning innan ett investeringsbeslut kan fattas formellt. Vi försöker i första steget identifiera den potentiella skadan av ett bolags beteende på den givna indikatorn för huvudsakliga negativa konsekvenser. Detta följs upp av en djupare due diligence process av hållbarhetsteamet, med understöd från förvaltningen vid behov, varpå ett beslut fattas på de regelbundna placeringsrådsmötena, där ett av tre utfall avseende Cliens-fondernas position i företaget är möjligt:

1. Ingen åtgärd behövs eftersom indikatorn för negativa konsekvenser för hållbar utveckling antingen inte fångade upp rätt uppgifter eller att indikatorn i sig inte var relevant för ett visst företag. Ett exempel är ett företag som förbrukar en stor andel icke förnybar energi men som har ett mycket litet energibehov i allmänhet.
2. Engagemang och uppföljning med företagsledningen där vi kommunicerar Cliens ståndpunkt om en viss indikator för negativa konsekvenser för hållbar utveckling. En trovärdig plan för att ta itu med frågan med tillhörande tidsplan för genomförandet är sannolikt utfallet av en sådan kommunikation.
3. Tillfällig exkludering från vårt investeringsunivers om ett företag misslyckas med att hantera våra uppmärksammade problem på ett adekvat sätt

Datakällor: Primärt MSCI ESG Research.

Strategier för engagemang

Cliens har antagit principer för aktieägarengagemang som beskriver ett strategiskt och ett opportunistiskt engagemang. Vår målsättning är att aktieägarengagemanget ska leda till en hållbar och positiv utveckling på de aktier och andra tillgångar som vi investerar i för fondernas räkning samt inom ramen för de diskretionära förvaltningsuppdragen och att vårt engagemang också ska bidra till en långsiktig positiv avkastning på investerat kapital. Cliens kan engagera sig med portföljbolag men kommer också att vara aktiv genom olika plattformar för investerarsamarbete, som FN:s PRI. Detta gäller i de fall det finns relevanta möjligheter till engagemang med företag. På den strategiska fronten har Cliens fattat beslut om att främst engagera sig med företag om klimatförändringar. Detta beslut vilar på klimatutmaningens brådskande karaktär och har fattats i samråd med både kunder och förvaltningsorganisationen. Det bygger också på strukturen och sammansättningen av det investeringsunivers som de flesta av Cliens fonder investerar i - och därmed majoriteten av bolagets förvaltade kapital. Mer specifikt avser Cliens i första hand att engagera sig i företag avseende övergripande klimatmål och gällande trovärdigheten och ambitionen i dessa mål. Indikatorerna 1-6 samt 19 anses vara de mest relevanta i detta sammanhang, med särskild tonvikt på indikator nr 19. För dessa indikatorer, som huvudsakligen är framtidsblickande och inriktade på förbättring, kommer vi vanligtvis att acceptera en längre förbättringsperiod genom vilken förbättring kan påvisas på tre räkenskapsår.

Policyn för ad hoc-engagemang är huvudsakligen relaterad till våra processer som tar upp problem med specifika företag inom ramen för negativa konsekvenser för hållbar utveckling. Cliens förväntar sig att majoriteten av de engagemang som initieras genom ad hoc-processen kommer att vara relaterade till konstaterade eller potentiella överträdelser av internationella normer och standarder från portföljbolagens sida. Indikator 11 är den mest relevanta i detta sammanhang. Vi tolererar vanligtvis endast ett räkenskapsår för att åtgärda en situation där ett företag är inblandat i allvarliga överträdelser mot internationella normer och standarder. Om situationen inte åtgärdas och en adekvat försäkran ges om att sådana problem sannolikt inte kommer att inträffa i framtiden, kommer vi att exkludera företaget från vårt investeringsunivers.

Förutom att ta kontakt med bolagsledning har Cliens för avsikt att rösta på bolagsstämmor genom proxy voting eller genom fysiskt deltagande, i alla de företag som fonderna investerar i, med särskilt fokus på klimatfrågor.

Hänvisningar till internationella standarder

Cliens har undertecknat FN:s Principles for Responsible Investments ("PRI") och följer PRI:s principer för ansvarsfulla investeringar.

Cliens övergripande policyramverk omfattar, men är inte begränsat till, nedanstående internationella standarder:

- FN:s Global Compact (tabell 1 indikator 10 och 11)
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag (tabell 1 indikator 10 och 11)
- ILO:s konventioner om arbetsnormer (tabell 1 indikator 12)
- Konventionen om klustervapen
- FN:s konvention mot korruption

På Cliens Kapitalförvaltning gör vi även klimatscenarioanalys av våra portföljer och jämför detta med respektive fonds underliggande index. Med andra ord försöker vi få oss en uppfattning om våra fonder tar mer eller mindre klimatrisk än index. Vi gör klimatscenarioanalys på 1,5°C, 2°C och >3°C scenarion. Vår klimatscenarioanalys omfattar regulatorisk risk, teknologisk risk och fysisk risk. Hittills har vi inte uppmätt en risknivå som har föranlett att vi utfört åtgärder i våra portföljer, såsom att sälja/köpa bolag.

Historisk jämförelse

Nedan följer en redogörelse för indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt

Redogörelsen för utvecklingen av huvudsakliga negativa konsekvenser för år 2023 jämfört med 2022 är att inte beakta som en definitivt etablerad trend då jämförelsen endast avser förändring över ett år. Vårt huvudsakliga fokus på Cliens Kapitalförvaltning är klimatrelaterade faktorer. Koldioxidsavtrycket – en indikator som med störst precision anger huruvida vi lyckas minska utsläppen i fonden och som

vi följer – ökade under året med 12 %. Det var främst två faktorer som bidrog med ökningen. Den första anledningen var att vi investerade i bolag med i snitt högre utsläpp än de bolag vi ägde förra året. Den andra orsaken var att en andel bolag ökade sina utsläpp mer än andelen bolag som minskade utsläppen.

De bolag som ökade utsläpp har vi fört ägardialog med där syftet varit att förmå bolagen att etablera klimatreduceringsmål i linje med Science Based Targets rekommendationer. Vi höll 26 dialoger på temat under 2023 vilket kan jämföras med 3 under år 2022. Vi har under året fått positiv feedback från den överväldigande majoriteten av bolag och vi förväntar oss således att vi över tid kommer se en utsläppsminskning bland dessa bolag. Bolagen med högre utsläpp har vi inte större problem med att äga då dessa bolag i regel redan har Science Based Targets och således bidrar till att våra utsläpp minskar över tid. Vi har satt som mål att 50 % av bolagen vi investerar i senast 2027 ska ha etablerat Science Based Targets. Under 2023 var siffran 33 %, att jämföra med 44 % år 2022. Vår målbild kommer att revideras under 2024 och kommuniceras vid nästa årsrapport. Vi tycker inte att indikatorerna relaterat till totala utsläpp är informativa för våra kunder då dessa påverkas av faktorer utanför vår kontroll, såsom in-, och utflöden ur våra fonder och kommer således inte kommentera dessa.

Vi hade under året inga investeringar i bolag verksamma inom fossila bränslen, precis som år 2022 och i linje med vår generella policy på temat. Avseende indikatorerna 5 och 6 är det fortfarande svårt att säga något specifikt då täckningsgraden för dessa är låg samt att dessa ofta reflekteras i andra indikatorer, såsom indikator 1 – 3.

Vi registrerade heller inga incidenter under året relaterat till indikator 7 (Verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald). Detta är samma som förra året och är i linje med vår generella målbild. Denna dikterar att vi i avsaknad av ett bättre dataunderlag framför allt ska sträva efter att inte investera i bolag som kan tänkas negativt påverka den biologiska mångfalden i känsliga områden. I framtiden hoppas vi på att kunna göra en mer utförlig och informativ analys av hur bolagen vi investerar i faktiskt påverkar biologisk mångfald och inte reducerat till det binära sättet vi idag måste förhålla oss till frågan.

Avseende indikator 8 och 9 (Utsläpp till vatten och Farligt avfall och radioaktivt avfall) är täckningsgraden fortfarande alldeles för låg för att kunna dra några slutsatser som helst. Vi är övertygade om att detta kommer att korrigeras i framtiden, framför allt med introduktionen av CSRD – regelverket under vilket bolag måste rapportera in hållbarhetsdata.

Under året identifierades inga bolag som bröt mot internationella normer och konventioner (Indikator 10. Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag), i linje med vår generella policy och samma resultat som år 2022 vilket är ett kvitto på att vår analys och process för att undvika dessa bolag är effektiv. 28 % av bolagen vi investerade i under året saknade process och officiella policyramverk för att övervaka efterlevnaden av diverse internationella ramverk och riktlinjer bolag bör förhålla sig till (Indikator 11. Inga processer och efterlevnadsmekanismer för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag). Detta är samma resultat som förra året och vi betonar återigen faktumet att en signifikant del av Cliens Kapitalförvaltnings förvaldade kapital är investerat i små-, och mikrocapbolag. Dessa bolag saknar i större utsträckning de officiella dokumenten och processerna som fångas av Indikator 11, men vi är övertygade om att bolagen i fråga bedriver sin verksamhet på ett sätt som i praktiken följer relevant praxis dikterad av nämnda internationella policyramverk. Vi kommer dock under 2024 försöka förmå bolagen vi investerar i att etablera relevanta dokument och processer internt genom vår påverkansdialog.

Vi kan i dagsläget inte kommentera indikator 12, Ojusterad löneklyfta mellan könen, eftersom endast 11 % täckningsgrad uppnåddes vilket inte utgör ett rimligt underlag att dra slutsatser på.

Angående indikator 13, Jämnare könsfördelning i styrelserna, hade vi under året 38 % kvinnlig representation och 62 % manlig. För 2022 var siffran 37 %. Förbättringen med 1 %-enhet är inte meningsfull att kommentera utan vi fokuserar i stället på vårt mål om minst 40 % representation av det underrepresenterade könet. Vi kommer att utnyttja vår position i nomineringskommittéer för att föra denna fråga vidare under 2024/2025 och hoppas uppnå vårt mål inom kort tid.

Under året hade vi inga investeringar i bolag med kontroversiella vapen, i enlighet med vår policy och även vad vi förväntar oss framgent.

Nedan följer en redogörelse för indikatorer som gäller för investeringar i statliga och överstatliga enheter

Indikator 15, som beskriver Växthusgasintensitet för statliga och överstatliga enheter, minskade med 19 % år 2023 jämfört med 2022. Under året har vi inte investerat i statspapper utfärdade av stater hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar enligt internationella fördrag och konventioner, Förenade nationernas principer och, i förekommande fall, nationell lagstiftning då samtliga investeringar sker i statspapper utfärdade av svenska staten.

Nedan följer en redogörelse för indikatorer som gäller för investeringar i fastigheter

Vi har inte gjort några investeringar i fastigheter under perioden 2022–2023.

Nedan följer en redogörelse för valfria indikatorer

Indikator 19. Portföljbolag utan klimatmål anger hur stor andel av bolagen vi investerar i som saknar klimatmål etablerade under ramverket Science Based Targets. Under året saknade 56 % av samtliga bolag klimatmål vilket är att jämföra med 67 % år 2022, vilket är en förbättring på 11 procentenheter. Vi har under året fört en aktiv och intensiv dialog med 26 av våra portföljbolag som saknar/saknade mål. Förbättringen kommer från att bolag vi investerar i har etablerat mål samt att vi under året allokerat om kapital till bolag som redan har klimatmål. Vår nuvarande målsättning är att minst 50 % av bolagen vi investerar i ska ha klimatmål år 2027 – ett mål som vi kommer att revidera under 2024.

20. Ingen uppförandekod för leverantörer anger andel av investeringar i investeringsobjekt som inte har någon uppförandekod för leverantörer (mot osäkra arbetsförhållanden, otryggt arbete, barnarbete och tvångsarbete). Under året var det 52 % jämfört med 59 % år 2022 – alltså en förbättring på 7 procentenheter. Att andelen är så pass hög hänför vi till att vi investerar en majoritet av kapitalet i små-, och mikro cap-bolag. Dessa bolag saknar oftast det omfattande policyramverk som större bolag har hunnit etablera. Vi jobbar aktivt med att förmå bolagen vi investerar i för att etablera relevanta policies och processer för att säkerställa att dessa efterlevs i bolagens leverantörskedjor genom vår påverkansdialog. Vi förväntar oss ytterligare förbättring under 2024.
